

Drevesa
— živa telesa —
so zapela pozdrave.
Skale — sijanje narave —
priklonile so glave.

Radostni spev
objel je višave,
potoke in griče.
Čez gozde, vršiče
veselja odmev
je zaplul po gorovju.

Blagoslov po domovju
trosilo je sonce
čez špike in Ponce.

Franc Prelog | Lukarija

Vsa v soncu se kopa in bogato lesketa. Zelene njive so všite vanjo kot veliki kosi blaga. Ozke meje jih dele.

Na južni strani zamolklo šumi in se lomi ob kamenje Drava. Široka in polna vode se vali in zajeda v močan život Haloz. Na severu se mirno in lenobno dvigajo Slovenske gorice. Mogočno je morala zamahniti Stvarnikova dlan, ko jih je vsejala in položila v velikem loku. Spomladi so vse rdeče, vijoličasto in rožnato se prelivajo od breskovih cvetov. Poletje jih na debelo poškropi zeleno, jesen jih odene v težke barve zrelosti.

Kot velik otrok leži med Halozami in Slovenskimi goricami Lukarija. Vasi so razmetane po njej brez reda, po naključju so priletele od nekod in mrtvo zdrknile doli.

Jesen je in jutro. Sukljaje se mota iz hiš dim ter se topi v megli. Odpiranje vrat je čuti, lajanje psov in še od spanja omamljeno jaskanje kokoši.

Nemo se dviga sonce.

Vozovi s kripami stoje po dvoriščih.

»Ali si naprosil Jurovko?« vpraša zajetna Mica hlapčiča Lovreka.

»Sem.«

»Saj si dejal za luk, ne?«

»Da.«

Visoko se kade koruzni žganci. Krepko in hitro zajemajo delavci. Dobro se je treba založiti. Ves dan bodo morali pripognjeni grebsti po zemlji.

Stopajo. Z zavihanimi rokavi in hlačnicami. Bose noge jim otepajo in stresajo roso.

Globoko se zarijejo v njene prsi in pipajo debele rdeče sadeže, sočno in zrelo lukarsko letino. Cima je krhka in se trga. Zakaj zemlja je suha in krepko objema plodove. — Roke imajo že vse zamazane. Ženske pulijo, moški v krpačah nosijo luk na voz.

»Lep je, debel; že dolgo ni bil tak. Kako ga bomo le prodali. Če bo tako poceni, kot je bil lani in že nekaj let sem, ga, pri moji veri, ne bom dala. Rajši pustim, da mi zgnije na podstrešju. Delaj vse leto, muči se, plej ga, odkopavaj dvakrat, potem ga pa daj zastonj! Ne! Tri leta je treba, da doraste. Tri leta ga moraš imeti na skrbi, pa na koncu za prazen nič. Ne bom ga dala, pa je! Če ga hočejo, naj si ga sami pripravijo.«

Tako se jezi Mica. Jezik jo srbi, mora iztresti, zakaj ve, da bo dala tudi pod ceno, če ne bo drugače. Samo da proda. Kaj pa hoče z njim? Svinje in druga živina ga ne je, za hišo ga pa tudi ni toliko treba.

Tri ogone so že končali, ko so prinesli južino. Kruh in sol. Luk pa imajo na njivi.

Kot pijavke se zasesajo v rjavo, suho prst. Drobi se jim med prsti kot suh kruh. Rahli oblaki se dvigajo in se lepijo na potne obraze. Za nohte jim sili zemlja, roke so jim vse z njo pobarvane, rjave, kot bi mesili potico, pri kateri je testo iz mastne ilovice.

Ne govore. Le močno in zasoplo dihanje plava okrog težakov. Kakor tatovi so, ki hitro in z vnemo love plen. Vsa njihova skrb je v delu, vse misli so zbrane ob njem kot v cerkvi pri veliki maši.

Sonce pripeka, čeprav se je že precej daleč pomaknilo proti jugu, tja za Haloze in še delj. Veselo mežika cerkvena svete Ane in se smehlja ženskam, ki nestrpno utripajo, sklonjene k tlom. Marko stoji mogočno, saj je središče vse Lukarije. Marjeta ob strani, vsa bela in vedno svečana, ovita v vitke jagnjede in košate lipe, okrašena kot za proščjenje, mlada in sveža kot nevesta v pričakovanju poročnega dne.

Po njivah živahno mrgoli. Čutijo, da že mrak lega na zemljo, ki je ves dan rodila in sipala sadove, luk, v široko in veliko naročje ljudi; hrepeneče in z ožarjenimi lici, z blestečimi očmi so ga hlastno in željno sprejemali in kot dete pritiskali nase. Močno so zadovoljni, saj delo ni bilo zastonj.

Sonce je prilezlo do Pohorja tam daleč, se naslonilo nanj, kot bi se hotelo odpočiti od trudne poti. Toliko potú je izvabilo in izpilo iz razgretih obrazov lukarjev, da je sedaj samo zmučeno in potrebno počitka.

S pesmijo se vračajo in z veseljem v očeh.

»Bog daj še prihodnje leto tako.«

Pri Marjeti zazvoni, mehko in srebrno, avemarijo. Drobni in lahni zvoki hite čez polja in trepetajo nad njim kot metulj nad cvetlico. Možje snamejo klobuke in se sklonijo v veliki zahvalni molitvi.

Večer je zajel in ogrnil z nočjo Lukarijo. Nase je pripel ljudstvo, tako tesno naslonjeno na svoja polja, da živi z njimi le eno lepo in veliko življenje, da eno srce bije v obeh telesih, da ista kri vre po obojih žilah. Njive dremajo v toplo temo. — Haloze mračno stražijo na jugu. Slovenske gorice mrko stoje na severu. Drava šumi in pokojno klokota.

Še okrog polnoči, ko je že dolgo vse tiho, podrhtava zemlja od nevidne in pritajene bolečine. Mogočno se stresa njeno telo, zviija se v krčih, dokler ne zaspi. —